

گفت وگو با حسن کلانتری، گرافیست و چاپگر مشهدی به بهانه برگزاری نمایشگاه آثارش

هنر چاپ در بین تولیدات هنری مغفول مانده است

رضا میرزاده

گفت وگوی روز

حسن کلانتری هنرمند چاپگر، طراح گرافیک و مدرس دانشگاه است که به خصوص در زمینه تولید و ارائه آثار هنری با استفاده از هنر چاپ، فعالیت خود را از اوایل دهه ۸۰ آغاز کرده است. این هنرمند دهه شصتی در مدت زندگی هنری خود تلاش کرده تا زیبایی و ظرفیت های هنر چاپ را به مخاطبان معرفی کند و در حوزه هنر اش را در دوران تحصیلات ابتدایی با همکاری و گسترش این هنر گام بردارد. فعالیت های فرهنگی و مهارت های مختلف هنری از جمله موسیقی، نقاشی، هنرهای حجمی و خوشنویسی را نیز آموخت. او تحصیلات خود را در مسیر علاقه مندی هایش، یعنی هنر ادامه داده و با حضور در هنرستان و تحصیل در رشته گرافیک، به صورت جدی تر وارد دنیای هنر می شود. پس از آن، تحصیلات دانشگاهی را نیز تا مقطع کارشناسی ارشد، در رشته گرافیک ادامه می دهد و در این مسیر، ضمن کسب مهارت های هنری، حائز رتبه های برتر در مسابقات مختلف هنری کشور نیز می شود. از سال ۱۳۹۱ تدریس در مؤسسات آموزش عالی از جمله فردوس، ثامن، کوابان و تابران را نیز آغاز کرده و در کنار خلق آثار هنری و برگزاری کارگاه ها و نمایشگاه ها... به آموزش هنر به دانشجویان اشتغال دارد. اما نقطه شاخص و فصل متمایز در فعالیت های هنری کلانتری به جز کار گرافیک، حضور مؤثر در حوزه هنر چاپ و تولید آثار هنری با استفاده از این هنر است. هنری که بر خلاف حضور پررنگ در عرصه صنعت، در عرصه فعالیت های هنری آن چنان که باید مورد توجه قرار نگرفته و او تلاش کرده با تولید آثار در این زمینه و مؤلف بودن، دانشجویان و علاقه مندان به هنر را نیز در این مسیر هدایت کند. به بهانه برگزاری نمایشگاه چاپ های دستی حسن کلانتری که این روزها در نگارخانه «روند» آغاز به کار کرده است، با او نگاهی به هنر چاپ و ظرفیت های این هنر داشته ایم.

علاقه مندم در هنر چاپ مؤلف باشم

اوایل دهه ۸۰ بود که تصمیم گرفتم یک سری کار هنری با استفاده از چاپ سیلک انجام دهم. پایه این کار هم از آنجا شکل گرفت که علاقه داشتم طراحی های خود را داشتم باشم و از ایده تا اجرا را خودم انجام دهم و این کار را روی پوشاک اجرا کنم و لباسی بپوشم که کار طراحی آن را خودم انجام داده باشم. کارگاه چاپ سیلک را راه اندازی کردم و این موضوع را مد نظر داشتم که یک سری کارهای هنری را در این زمینه اجرا کنم، بسیاری از هنرمندان، مجموعه های چاپی از آثار خود دارند، چون آثار هنرمندان شاخص بسیار گران قیمت است و امکان خرید این آثار برای همه مردم وجود ندارد. برای همین سراغ تکثیر و چاپ آثار خود می رفتند. ضمن اینکه فضای مجازی هم چندان مطرح نبود و استفاده از آن، فراگیر نشده بود. جای این موضوع در مشهد خالی بود و زمانی که ماتصمیم به این کار گرفتم، کارگاه چاپی برای انجام کارهای هنری در مشهد نبود. کارگاه های چاپ، غالباً صنعتی بود و کارهای هنری تولید نمی کردند. با توجه به اینکه دستگاه چاپ افسست می توانست این کار را در تیراژ بالا انجام دهد، هنرمندان سراغ ما آمدند و کارهایی از جمله پوستره ای تئاتر و ... را چاپ کردم. ضمن اینکه هم زمان با چاپ این موارد، خود مان هم تولیداتی داشتیم و با توجه به سابقه خود در فضای تصویرگری و نقاشی، این آثار را با استفاده از چاپ تولید می کردیم.

در ادامه، به برخی از هنرمندان تهران از جمله آقایان بنی اسدی از تصویرگران شاخص کشور نیز همکاری کردم. اما نکته این بود که چاپ آثار دیگر هنرمندان، برایم چندان دلچسب نبود و ترجیح می دادم کارهای خودم را با استفاده از چاپ اجرا کنم. به عنوان هنرمندی که خودم می توانستم اثر هنری تولید کنم، نمی خواستم فقط به عنوان تکنیسین چاپ مطرح باشم. ترجیح دادم خودم مؤلف باشم، یعنی خودم اثر را تولید کنم و چاپ کنم. بنابراین فضای کاری من در زمینه چاپ به این سمت وسو کشیده شد. ضمن اینکه بتوانم این هنر را در دانشگاه آموزش دهم.

نقش آفرینان در زندگی هنری

در زندگی هر شخص، افرادی می توانند نقش آفرینی جدی داشته باشند و در مسیر زندگی، نقاط عطفی بسازند. در زندگی هنری من هم نام سه نفر در مقاطعی از زمان بسیار پررنگ بوده است. آغاز کار چاپ با همراهی احسان مهدوی همراه بود که در زمینه هنر گرافیک، شاگرد او بودم و من را تشویق کرد که به حوزه چاپ وارد شوم. هنوز هم از راهنمایی های او استفاده می کنم. پس از مدتی با عباس شهسوار آشنا شدم که از هنرمندان بسیار خوب کشور است و کار برگزاری نمایشگاه آثار را با همراهی او آغاز کردم. او بود که به من جرئت و جسارت داد و یاد داد که چگونه آثار خود را در نمایشگاه ارائه کنم. از سوی دیگر، همیشه میل و علاقه زیادی به تدریس هنر داشتم و سال ۱۳۹۱ کاظم خراسانی که در مؤسسه آموزش عالی فردوس، مدیر گروه بود، به من اعتماد کرد و مسیر را برای آغاز تدریس من هموار کرد و از همان زمان، به حرفه معلمی هم روی آوردم.

تأثیر هنر چاپ در تولید آثار مذهبی

متولد محله بالاخیابانم و از همان ابتدای زندگی که با محیط اطراف خود آشنا می شدم، به یاد دارم که پدرم می گفت باید در خانه رو به حرم حضرت رضا^(ع) باز شوم. ما در این فضا رشد کردیم و عرض ارادتی به آن حضرت داریم و هنوز هم سعی می کنم در فضا های هنری خود به این موضوع توجه کنم. به نظرم در تولید آثار هنری مذهبی، آسیب های زیادی وجود دارد. تعداد زیادی از تابلوها و پرده ها، زیبایی بصری که باید را ندارند و نیاز است هنرمندان بیش از این درباره تولید این آثار تلاش کنند. البته در این زمینه پیشنهاد هایی را نیز به مسئولان ذی ربط در حوزه های هنری شهری ارائه کرده ام. به نظر من ایرادی که تعدادی از دست اندرکاران حوزه های هنری در ارائه آثار هنری دارند، این است که نتوانسته اند کارهای چندان فاخری ارائه کنند که مردم و دیگر هنرمندان به اجرای کارهای بهتر ترغیب شوند. بنابراین آثار تولید شده، خروجی چندان مطلوبی نداشته و فقط به گونه ای بوده که بگویند کاری انجام شده است. همین هم آسیب هایی به این هنر وارد کرده است. مثلاً در حال حاضر دیگر از آن گنجینه های فاخر پرده های نقالی که از آن استفاده می شد، خبری نیست و کسی هم سراغ آن نمی رود. در عزاداری ها هم، سراغ این هنرها نمی روند. اگر به این موضوع از سوی متولیان امر بیشتر توجه شود، شرایط بهتری هم در این زمینه رقم خواهد خورد.

اثرواقعی هنر چاپ را به دانشجویانم منتقل می کنم

از سال ۱۳۹۱ در دانشگاه تدریس می کنم. در درس ها، تلاش می کنم اثر واقعی هنر را به دانشجو منتقل کنم و صرفاً اینگونه نباشد که دانشجو با فضای کلی چاپ و رنگ ها روبه رو باشد. دانشجویان را به خلق اثر هنری و تولیدی که به آثار هنری منجر شود آشنا می کنم و این گونه نباشد که دانشجو فقط در حد تکنیسین چاپ از این حوزه اطلاع داشته باشد تا بتواند برای خلق اثر هنری از شاخصه های چاپ استفاده کند. سالانه با دانشجویان خود نمایشگاه های مشترک برگزار می کنم تا دانشجویان مقاطع مختلف خودشان بتوانند کار را اجرا کنند و این فضا برای ادامه مسیر توسط دانشجویان علاقه مند باز شود. باید نگاه به چاپ و اهمیت چاپ در جامعه تغییر کند. من به چاپ به عنوان یک ابزار نگاه می کنم. از مواد مختلف مثل رنگ روغن و فلز و ... استفاده می کنم و نمی خواهم در ابزار چاپ توقف کنم. با توجه به ایده ای که برای من به وجود می آید، از قابلیت های این ابزار استفاده می کنم. چاپ دنیای متفاوتی دارد. می خواهم از قابلیت های چاپ که با سراغ آن نرفته اند یا کمتر مورد توجه قرار گرفته، استفاده کنم و آثار هنری خوبی را در این حوزه خلق کنم.

تولید آثار بزرگ گروهی برایم جذاب است

یکی از کارهایی که چند سال پیش و به صورت گروهی انجام دادیم، در ابعاد ۱۲ متر در ۱۴ متر بود که با همراهی حدود ۷۰ نفر از دانشجویانم صورت گرفت. به شکلی که هر یک، کار را در یک پارچه کوچک تر اجرا کردند و در نهایت، این پارچه ها با تکنیک باتیک به هم متصل شدند. این کار که روی دیوار مؤسسه آموزش عالی فردوس به نمایش در آمد، برای من یک اثر جذاب بود. یک اثر دیگر با عنوان «هفت خوان رستم» به ابعاد ۵ متر در ۷ متر را هم با استفاده از لیتو لثوم و تکنیک های لیتو کات اجرا کردیم و ۵۴ قطعه پازل را به یکدیگر متصل کردیم که بسیار جذاب بود. این شیوه تولید آثار تعاملی که تعدادی افراد در کنار هم یک اثر بزرگ را خلق کنند و در نهایت به یک هدف مشترک ختم شود، برای من بسیار جذاب است. در هنر جدید هم می بینیم که یک هنرمند با بهره گیری از فضا های مختلف کار می کند.

متولیان هنری شهر از هنر چاپ حمایت کنند

در فضای هنر شهر، هنرمندان زیادی در زمینه تولید آثار هنری حضور دارند. انتظار دارم این هنرمندان کمک کنند تا از فضای گسترده هنر چاپ استفاده کنند و مخاطبان بتوانند از آثار ارائه شده با استفاده از این هنر، لذت ببرند و این فضا را بیشتر در میان مخاطبان ترویج کنند. از سوی دیگر، جا دارد که متولیان هنرهای شهری در زمینه تولید المان های شهری و ارائه آثار هنری در شهر، ضمن استفاده بهینه از این هنر، از هنرمندانی که در این زمینه فعالیت می کنند نیز حمایت کنند.

دوره می اهالی فرهنگ و هنر با همت کلوب هنر مندان مشهد برگزار شد

محفل گرم هنرمندان در آخر پاییز

ما باشند. وی افزود، دوره می کلوب هنرمندان هر ۴۵ روز یک بار برگزار می شد، اما به دلیل مشغله همکاران ما و حضور در مجموعه های تلویزیونی و...

عکس: حدیث الهی - شهریار

وضعیت هنر چاپ در مشهد بهتر شده است

یکی از مسائلی که برای من به شدت مورد توجه بوده، ادامه تحصیلات است. دوست دارم در کنار مسئله آموزش به دانشجویان، خودم هم بیشتر یاد بگیرم و تحصیلات خود را ادامه دهم. دوست دارم در حوزه هنرهای تجسمی، تحصیلات خود را ادامه دهم. در مشهد نسبت به گذشته، وضعیت هنر چاپ بسیار بهتر شده است. کارگاه های کوچک هنری راه اندازی شده و تعداد آن نسبت به گذشته افزایش یافته است. هر چند که به نظر می رسد پدید فضا های کار چاپ که در آن کارهای هنری تولید می شود، بیشتر گسترش پیدا کند. چاپ در گذر زمان و بر روی مواد مختلف، امکانات متفاوتی را به ما داده و به مرور زمان پیشرفت کرده است. صنعت چاپ هم که مسیر خود را به پیش می رود، به نظر می رسد هنوز هنر چاپ آن گونه که باید، نتوانسته جایگاه خود را پیدا کند. چاپ گنجایش ها و ظرفیت های بسیاری دارد و امکانات جدید، بر این ظرفیت ها افزوده است. ولی هنوز در پیچه های جدیدی در این هنر گشوده نشده و هنرمندان کمتر سراغ آن رفته اند.

البته از یاد نبریم که هنر چاپ، شاید امکانات اولیه بیشتری نیاز داشته باشد. نیاز به کارگاه دارد و سختی کار آن زیاد است. مواد اولیه و حلال هایی دارد که بسیاری ترجیح می دهند با آن کار نکنند. اما اگر به این نتیجه برسند که این هنر را با همه دشواری های آن ادامه دهند، ظرفیت های زیادی برای آن ها به وجود می آید و ایده های خود را به شیوه های متفاوتی می توانند ارائه کنند. ضمن اینکه درآمدزایی خوبی هم می تواند داشته باشد. حتی اگر کاربردی تر و در فضایی بین هنر و صنعت به موضوع چاپ نگاه کنیم، به هنری شبیه آثار صنایع دستی تبدیل می شود و می تواند به افرادی که می خواهند در منزل فعالیت کنند، کمک کند تا با راه اندازی یک کارگاه کوچک، امرار معاش کنند و با هزینه کم و خلایق، آثار خوبی هم به بازار ارائه کنند. در این زمینه و برای توانمندسازی تعدادی از افراد نیز، گام برداشته ام.

نمایشگاهی حاصل ۲ دهه فعالیت در هنر چاپ

نمایشگاه حاضر، مجموعه ای از تجربیات چند ساله من است که هر یک در زمان خود و در قالبی متفاوت، به صورت یک مجموعه ارائه شده و در این نمایشگاه، گلچین این آثار در کنار یکدیگر ارائه شده است. از این جهت، شاید نوعی چندانگانی در آثار این نمایشگاه وجود داشته باشد. از تصویرسازی هایی که برای آقای بنی اسدی کار شد تا مجموعه «آنان» مشتمل بر ۹ اثر که با موضوع شخصیت های ماندگار هنر ایران کار شد و ... دانشجویان هنر و علاقه مندان به هنر چاپ در این نمایشگاه حضور چشمگیری داشتند و این حضور برای من فرصت مغتنمی بود که آثار خود را به نمایش بگذارم.

تهران، بوشهر، اراک و... داریم. امروز نیز نمایندگی کلوب هنرمندان در اصفهان گشایش می یابد. تا محلی برای خدمت به اهالی هنر باشد. این هنرمند که هفت اثر مستقل در عرصه تولید فیلم دارد. گفت، مسئولان توجه چندانی به هنرمندان ندارند. متأسفانه اکنون تئاتر پر قدرتی که در سال های گذشته بود در مشهد نمی بینم. بعد از حضور داوود کیانیان در این عرصه، آخرین آثاری که مورد پسند من قرار گرفت «صد بار اگر توبه شکستی بازی» و «حق الیقین» بود. اکنون به دلیل شرایط جامعه گرایش مردم به آثار طنز بیشتر است. هر کارگردان سعی می کند بخشی از کار خود را به این موضوع اختصاص دهد که باعث شده کارشان لطمه ببیند.

وی بیان کرد: نشست های «دیوار چهارم» از جمله بهترین کارها در زمینه نقد تئاتر بود که امیدوارم دوباره چنین برنامه هایی از سر گرفته شود. در سینمای ما نیز نظم خاصی وجود ندارد. در گذشته جلسات نقد فیلم در سینما قدس برگزار می شد. آفاق ما برای راه اندازی کلوب هنرمندان برگزاری دوباره این رویداد ها است.

اخبار هنری مشهد

افتخار آفرینی مستند «میراث باد» در صربستان

مستند کوتاه میراث باد به نویسندگی و کارگردانی نسیم سهیلی و تهیه کنندگی انجمن سینمای جوانان دفتر مشهد و نسیم سهیلی، در سی و سومین دوره از جشنواره قوم شناسی بلگراد، صربستان جایزه «دوبریو پانتلیچ» (بهترین مستند کوتاه درباره فرهنگ بومی در تولید شخصی) را از آن خود کرد.

چارسوق هنر

بازگشت مهران مدیری با برنامه یلدایی به تلویزیون

برنامه یلدایی شبکه ۳ از فرداشب روی آنتن می رود؛ خوانندگی مهران مدیری و علی زندوکیلی برای تیتراژ این ویژه برنامه در نوع خود قابل توجه است. به گزارش تسنیم، برنامه های یلدایی تلویزیون از فردا پخش خودشان را آغاز می کنند. هم زمان یک ویدئوی لورفته در نوع خودش قابل توجه است. پیگیری ها نشان می دهد مهران مدیری به همراه علی زندوکیلی تیتراژ ویژه برنامه یلدای شبکه ۳ با عنوان «یلدای مادرانه» را خوانده اند. ویژه برنامه یلدایی شبکه ۳ با اجرای ایمان قیاسی و حضور خوانندگان و چهره های شناخته شده از امشب تا شنبه شب و ویژه یلدای مادرانه روی آنتن شبکه ۳ سیماست.

برنامه «چهل تیکه» در شبکه نسیم

محمد رضا علیمردانی با برنامه «چهل تیکه» بعد از سه سال شب یلدا به آنتن شبکه نسیم می آید. به گزارش برنا، تاکنون پنج فصل از برنامه «چهل تیکه» به تهیه کنندگی و کارگردانی الهام حاتمسی از شبکه نسیم پخش شده و فصل ششم این برنامه با عنوان «چهل تیکه، فصل قصه» برای پخش از شبکه نسیم آماده می شود. این فصل دو قسمت ویژه برای شب یلدا تدارک دیده که به جز محمد رضا علیمردانی به عنوان میزبان، شمسی فضل الهی و چند مهمان دیگر از مهمانان فصل های قبلی برنامه نیز در آن حضور دارند. ویژه برنامه «چهل تیکه» برای شب یلدا در دو قسمت آماده شده است که شب پنجشنبه و جمعه ۲۹ و ۳۰ آذرماه ساعت ۲۰ تا شبکه نسیم به روی آنتن می رود.

درنگ

آغازی پرکشش اما شعار زده

نگاهی به سریال «مهیاری عیار»، ساخته سید جمال سیدحاتمی

احمد مطبوعی| سریال «مهیاری عیار» به کارگردانی سید جمال سیدحاتمی، که از آذر ۱۴۰۳ در شبکه ۳ سیما پخش می شود، داستانی تاریخی را در دوران صفویه روایت می کند. این اثر به زندگی یکی از رهزنان مشهور آن دوران، مهیار عیار، می پردازد و با نگاهی به مشکلات اجتماعی و چالش های موجود در شهر، داستان های جذابی را به تصویر می کشد. سیدحاتمی که پیش از این با سریال «مستوران» در ژانر تاریخی شناخته شده است، با «مهیاری عیار» سعی می کند ارزش های انسانی و هویت فرهنگی ایران را به تصویر بکشد. این سریال با آغاز پرکشی که داشت، بیننده را به تماشای سرانجام مهیار و داستان های جانیی او ترغیب نمی کند؛ چون داستان های کم مایه بیش از داستان گویی به دنبال شعار دادن هستند و این مسئله باعث پزدن مخاطبی می شود که تمایل به دیدن یک قصه پرکشش با شخصیت پردازی درست و اجرایی چشمگیر دارد که همین امر باعث شده است سریال های تاریخی در سال های اخیر نتوانند با همانان قدیمی خود رقابت کنند و «مهیاری عیار» نیز از این قاعده مستثنی نیست. کیفیت ضعیف تولید «مهیاری عیار» نیز با انتقاد روبه رو شده و به ضعف اصلی سریال مبدل شده است؛ به ویژه در زمینه رعایت قوانین حجاب، سازندگان به استفاده از کلاه گیس روی آورده اند که این موضوع خود به چالش های جدیدی دامن زده است. در مقایسه با سریال «مستوران»، که در آن به خوبی از کلاه گیس استفاده شده بود، «مهیاری عیار» نتوانسته است به خوبی از این محدودیت ها عبور کند. این سریال در روزهای اخیر مورد توجه کاربران در شبکه های اجتماعی قرار گرفته است. به عقیده مخاطبان، انتخاب بازیگران چهره عمل شده مانند آشا محرابی و متین ستوده در سریال های تاریخی، نادرست است و با تصورات تاریخی از بانوان آن دوره تطابق ندارد. این موضوع باعث شده است بحث هایی درباره وفاداری به بازنمایی واقعیت های تاریخی و تأثیرات فرهنگی این نوع آثار در جامعه شکل بگیرد. نقدهای متعددی به انتخاب بازیگران اصلی، به ویژه کارمان قلیچیان، متین ستوده، وارد شده است. برخی منتقدان بر این باورند که تفتی نتوانسته است ابهت و ندامت کارا کتر مهیار را به خوبی به تصویر بکشد و از شخصیت خود عبور کند. متین ستوده نیز در نقش خود نتوانسته است فراتر از بازی های قلیلی اش عمل کند. در این میان، سیامک صفری به عنوان یکی از بازیگران، عملکرد بهتری را خود نشان داده است. در نهایت، با وجود داستان جذاب و پتانسیل غنی فضای داستان، مهیار عیار تاکنون نتوانسته است به اثری محبوب برای مخاطبان تبدیل شود و با انتقاد های متعددی روبه رو شده است.